

TIJDEN VERANDEREN

Welke plek heeft het dier in de samenleving?

Ooit waren er tijden dat we dachten dat dieren geen emotie hadden en nauwelijks gevoel. Toen gingen fokkers ervan uit dat het prima was om met de behangschaar oortjes en staartjes van pups te couperen. Vandaag de dag vragen filosofen zich af of het moreel nog wel verantwoord is om dieren te beschouwen als menselijk bezit. Want daarmee ontnem je hun het beschikkingsrecht over hun eigen leven. Tijden veranderen...

TEKST: JANINE VERSCHURE | FOTO'S: SHUTTERSTOCK E.A.

“Onze dieren hebben geen beschikkingsrecht”, vertelt Aike Geers. Aike is docent aan Aeres Barneveld en durft gerust een knuppel in het hoenderhok te gooien. “Wij mensen bepalen alles voor onze dieren”, zegt hij. “Hoeveel leefruimte ze hebben, wat ze te eten krijgen, of ze zich mogen voortplanten, of en hoe hard ze moeten werken voor de kost. Ik zeg niet dat we alle dieren maar los moeten laten in het stuk natuur waar we denken dat ze vandaan kwamen. Maar het kan interessant zijn om er eens over na te denken wat voor dat dier nou de ideale wereld zou zijn. Is dat ‘in het wild’, waar het leven vol gevaren is en waar je het risico loopt om te worden opgegeten door een roofdier of om van de honger te sterven? Of is dat onder menselijke zorg waar het leven vaak saai is dan in het wild, waar je elke dag een bak voer krijgt en je veilig oud kunt worden?”

Vroeger

Veel van onze voorvaders waren vast de allerliefsten voor hun kleinkinderen. Echter, voor hun dieren waren ze dat niet altijd. Vroeger gingen veel mensen ervan uit dat dieren geen gevoel hadden, en al helemaal geen emoties. Als je jezelf vertelt dat een pup van enkele dagen oud geen pijn kan voelen, wat is dan het bezwaar tegen het zonder verdoving afknippen van zijn staart? Als jij ervan overtuigd bent dat een dier geen emoties

heeft, dan kun je zonder problemen een pasgeboren kalf bij de moeder weghalen of een paard laten werken tot het erbij neervalt. De Franse wijsgeer Descartes (1596-1650) beweerde dat dieren geen ziel hebben, noch gevoel en emoties. Hij vergeleek het geluid van een dier dat gilt van pijn, met het gefluit van een fluitketel. Een geluid dat automatisch ontstaat en waaraan dus geen gevoelens ten grondslag liggen. Dat maakt het een stuk gemakkelijker om een stukje van die pup af te knippen of dat paard nog even te laten doorploegen. De bewering dat dieren gevoelens en emoties hebben heeft de afgelopen decennia enorm aan kracht gewonnen en hoewel er soms nog wetenschappers opstaan die het tegendeel beweren, is het overgrote merendeel van de dierenliefhebbers er rotsvast van overtuigd: dieren hebben gevoelens en emoties en ze dienen met respect behandeld te worden.

↑ René Descartes

‘Zijn we slim genoeg om te weten hoe slim dieren zijn?’

De Amerikaans-Nederlandse bioloog en primatendonzoeker Frans de Waal schreef vele boeken over de emoties van dieren. In zijn boek *Zijn we slim genoeg om te weten hoe slim dieren zijn?* beschrijft hij verschillende wetenschappelijke onderzoeken die werden uitgevoerd om de intelligentie van dieren te testen. In zijn boek vertelt De Waal het verhaal van vrienden van hem, liefhebbers van Afghaanse Windhonden. Toen in een

krantenartikel werd gesteld dat de Afghaanse Windhond minder intelligent zou zijn dan de Border Collie, waren zij daar verontwaardigd om. Ze vonden dat 'hun' ras als dom werd betiteld omdat Afghanen onafhankelijk zijn, koppig en niet altijd bereid om commando's op te volgen. Zij vonden dat Afghanen lijken op katten, die zich ook niet 'slaafs' gedragen. Waarschijnlijk is dat de reden dat sommige mensen katten als minder intelligent inschatten dan honden. Recent wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat katten geen moeite hebben om de stem van hun eigenaar te herkennen. Waar het echter om gaat, is dat die stem ze nauwelijks wat kan schelen. Waarom luisteren als je geroepen wordt? Zijn honden slimmer dan katten omdat ze beter luisteren? Of zijn katten juist slimmer omdat ze niet die bal apporteren als wij dat bevelen?

Dansen met paarden

Sarah Pesie van Stichting Dier&Recht reageerde onlangs op een artikel dat verscheen in *NRC*. In dat artikel 'Strengere regels voor dansen met paard' gaat de auteur ervan uit dat aangescherpt toezicht op dressuurwedstrijden het welzijn van paarden zal verbeteren. Pesie is ervan overtuigd dat dat niet het geval is. "Als je topsport beoefent maak je dierenwelzijn ondergeschikt aan prestaties", stelt ze. "Voor een neutrale toeschouwer lijken paarden welwillend, maar ze hebben pijn en stress. Wie de signalen herkent en het nog mooi vindt om een paard te zien dansen, sluit zijn ogen voor de wereld die erachter schuilgaat.

Topruiters maken zich zorgen over de toekomst van hun sport. Terecht."

Anky van Grunsven, koningin van de dressuursport, doet dat ook: zich zorgen maken. Sterker nog, zij vreest het einde van de paardensport als de publieke opinie zich blijft ontwikkelen zoals dat momenteel het geval is. Natuurlijk pareert zij de kritiek door te vertellen hoe mooi het is om met dieren samen te werken. Door aan te geven dat paarden niet meer wild zijn maar dat ze eeuwenlang met ons zijn meegegroeid. Dat cowboys en boeren al met paarden werkten en dat wij dat vandaag de dag nog steeds doen

Zijn honden slimmer dan katten omdat ze beter luisteren? Of zijn katten juist slimmer omdat ze niet die bal apporteren als wij dat bevelen?

←
Anky van Grunsven

“Dat wij mensen zover zullen gaan dat wij onze huisdieren gaan vervangen voor robots, daar geloof ik absoluut niet in.”

door ze te ‘gebruiken’ als sportpaard. Door de critici de vraag te stellen of zij denken dat je de top kunt bereiken als je niet het beste voorhebt met je paard. Maar de kritiek is fel en hardnekkig en de vraag of er in de toekomst nog voldoende draagvlak is voor de paardensport, dringt zich steeds verder op.

Dierenleed

In het Belgische nieuwsblad *De Morgen* stond afgelopen najaar een artikel met daarboven de prangende vraag: ‘Is een viervoeter in huis nog van deze tijd?’ De auteur probeert de vraag te beantwoorden of we het wel kunnen maken om huisdieren te houden, want dat zou dierenleed veroorzaken. Christel Moons, professor toegepast diergedrag en dierenwelzijn aan UGent vindt dat het welzijn van konijnen wordt aangetast doordat ze worden opgepakt en geknuffeld. Katten beperken we in hun vrijheid door ze binnen te houden, en mensen kopen een hond voor de kinderen, die vervolgens in een hok in de tuin verdwijnt. Of ze nemen hem mee naar evenementen waar hij straks van de stress moet wachten tot de baas weer naar huis gaat. “Dat is leed”, zegt de professor. “Het is belangrijk na te denken: hoe zorgen we ervoor dat ons huisdier een dierwaardig leven heeft.”

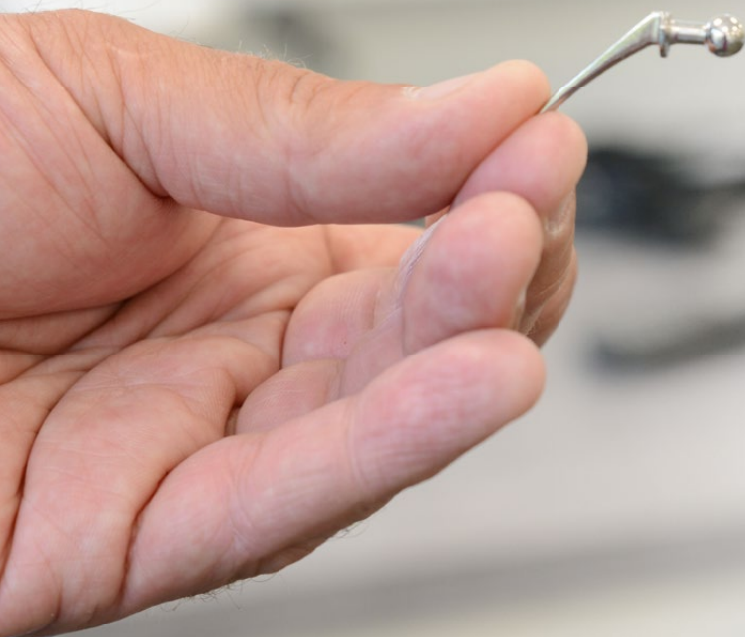
In datzelfde artikel wordt de Amerikaanse psycholoog Hal Herzog geciteerd. Hij denkt dat het houden van huisdieren op den duur uit de mode zal raken. Als we hem mogen geloven zou het best eens kunnen dat robots de plaats van honden, katten, konijnen en kleine knagers gaan innemen.

“Zorg voor welzijn zal verder toenemen”

“De stelling dat dieren gevoel en emoties hebben, onderschrijf ik van harte”, zegt Dibevo-voorzitter Joost de Jongh. “Maar dat wij mensen zover zullen gaan dat wij onze huisdieren gaan vervangen voor robots, daar geloof ik absoluut niet in. Dat zou betekenen dat wat wij mensen sinds het domesticeren van dieren langzamerhand in onze genen hebben gekregen ‘wanneer je dieren goed verzorgt, krijg je er heel veel voor terug’, zowat van het ene moment op het andere zou verdwijnen. Wat ik wel geloof, is dat de zorg voor het welzijn van dieren nog meer zal toenemen. En dat is maar goed ook, want dieren zijn levende wezens en die hebben per definitie goede zorg nodig. Het legt wel een grote verantwoordelijkheid bij de toeleveranciers van hetgeen nodig is om een dier optimaal te houden. En die verantwoordelijkheid vertrouw ik onze leden toe.

Dat is ook de reden dat het standpunt van Dibevo over de in de maak zijnde positieflist is dat wij vóór een dergelijke lijst zijn. Wij willen een lijst waarop alle dieren staan die als gezelschapsdier gehouden worden. Daarbij per soort of familie aangegeven de wijze waarop deze dieren gehouden moeten worden vanuit dierenwelzijnsperspectief. Dit met als groot bijkomend voordeel dat de soorten die als gemakkelijk te houden te boek staan, ook houderijvoorschriften krijgen toebedeeld. Daarmee wordt geborgd dat ook dieren als een cavia, konijn, hamster of degoe (veel verkochte soorten) op de juiste wijze worden gehouden. Immers, het welzijn van die dieren telt ook! ←

Een kunstheup van 4000 euro...

Nieuwsoverzichtje

Hieronder een overzicht van nieuwsberichten die wij de afgelopen tijd in de redactiemailbox vonden, over de manier waarop dier en samenleving zich tot elkaar verhouden.

- Is een viervoeter in huis nog van deze tijd?
- Gemiddelde katteneigenaar maakt 7 kattenfoto's per dag.
- Nederlandse IS-hond Conan krijgt heldenontvangst bij Trump.
- Waarom mensen met schulden vaak een hond hebben – of 5 katten.
- Dierendag: dit soort opvallende spullen kopen mensen voor hun huisdier.
- Niks mis met slapen met je hond of kat in bed.
- Wetenschappers breken zich het hoofd: houdt uw kat wel van u?
- Jammer maar helaas: je huisdier heeft géén emoties.
- Anky van Grunsven vreest einde paardensport.
- Kat krijgt kunstheup van 4.000 euro.